

Chuig: Boird Bhainistíochta, Príomhoidí agus Foireann Teagaisc Bunscoileanna agus Scoileanna Speisialta agus Príomhfheidhmeannaigh BOOnna

Eolas i dtaca le Tástáil Chaighdeánaithe agus Cúrsaí Eile

An Bhliain Acadúil 2016/17 agus Blianta a Leanann

Imlitir 0038/2017

1. Tástáil Chaighdeánaithe i mBunscoileanna - Tuairiscí do 2016/2017

Go raibh maith agaibh uile as bhur gcomhoibriú leanúnach, ag soláthar torthaí bhur dtástálacha caighdeánaithe leis an gcóras ar líne Esinet. Is modh amháin í an tástáil chaighdeánaithe le leibhéal ghnóthachtála daltaí a mheasúnú, le bonn eolais a chur faoin teagasc agus faoin bhfoghlaim. Aithnímid go hiomlán saothar fhoireann na scoile maidir leis seo.

Fuair tú, nó gheobhaidh tú ar ball, maoiniú do thástáil chaighdeánaithe 2016/17. Is féidir an maoiniú seo a úsáid le gléasra agus ábhar tástála a cheannach, ar nós lámhleabhar múinteoirí, seirbhísí scórála tástálacha nó bogearraí a bhaineann le tástáil ó sholáthróirí tástálacha. Tar éis riar ar gach costas a bhaineann leis an tástáil chaighdeánaithe, is féidir aon mhaoiniú atá fágtha a chaitheamh ar thrialacha diagnóiseacha, de réir riachtanas na scoile féin.

Le linn Bhealtaine agus thús an Mheithimh 2017, ba chóir na trialacha a dhéanamh de réir imlitreacha [0056/2011](#) agus [0018/2012](#) atá ar fáil ag www.education.ie. Is gá torthaí na dtrialacha seo a uaslódáil ar an tairseach Esinet ar an **Aoine an 16ú Meitheamh 2017** nó roimhe.

Tá treoir **Céim ar Chéim** thíos a léiríonn conas na tuairisceáin a uaslódáil. **Tá sé fíorthábhachtach do na scoileanna uile, scoileanna speisialta nó scoileanna naíonáin nach bhfuil an dara rang acu san áireamh, go léann siad agus go leanann siad na treoracha thíos, más infheidhme.**

Cuirtear i gcuimhne do scoileanna maidir lena n-oibleagáidí tuairiscithe i gCuid 7 d'Imlitir 0056/2011: Torthaí Measúnaithe a Thuairisciú agus a úsáid chun Foghlaim Daltaí a Fheabhsú. Áirítear leo sin:

- Tuairisciú do thuismitheoirí: Cuirtear i gcuimhne do scoileanna gur chóir dóibh tuairiscí scríofa a sholáthar dá dtuismitheoirí agus neart ama roimh shaoire an tsamhraidh a thabhairt do thuismitheoirí

le go mbeidh deis réasúnach acu cruinnithe leis an bpríomhoide agus/nó le múinteoir(i) chun an tuairisc scríofa a phlé, más gá.

- Teimpléid a úsáid le haghaidh cártaí tuairisce: Ní mór do gach scoil úsáid a bhaint as teimpléad caighdeánach an chárta tuairisce (ar fáil ag www.ncca.ie) chun dul chun cinn an dalta, agus an méid atá bainte amach acu ar scoil, a thuairisciú do thuismitheoirí.
- Tuairisc agus anailís a dhéanamh ar eolas measúnaithe agus úsáid a bhaint as ag leibhéal na scoile
- Eolas ó thrialacha caighdeánaithe a thuairisciú dá mboird bhainistíochta.
- Sonraí measúnaithe a aistriú i gcásanna nuair a bhogann daltaí chuig scoil eile.
- Torthaí trialacha caighdeánaithe a thuairisciú don Roinn Oideachais agus Scileanna – www.education.ie

Tabhair faoi deara nach bhfuil sé oiriúnach ag leibhéal na naíonán an rang iomlán a chur faoi thriail chaighdeánaithe. Má úsáidtear trialacha caighdeánaithe roimh dheireadh rang a haon, ba chóir sin a dhéanamh i ngrúpaí beaga amháin. Féach www.ncca.ie le haghaidh tuilleadh eolais. Is modh measúnaithe amháin é Trialacha Caighdeánaithe chun leibhéal ghnóthachtála daltaí a mheas le cur leis an teagasc agus an bhfoghlaim i mbunscoileanna.

TREOIR CÉIM AR CHÉIM MAIDIR LE TUAIRISCEÁIN THÁSTÁLACHA CAIGHDEÁNAITHE A UASLÓDÁIL

(Scoileanna Speisialta agus Scoileanna Naíonáin - Féach thíos)

D'fhonn na tuairisceáin a uaslódáil, **comhlánaigh go hiomlán** na céimeanna seo a leanas le do thoil:

IONTRÁIL SONRAÍ

1. Ba chóir don duine ainmnithe, atá freagrach as **iontráil sonraí** a dhéanamh i do scoil, logáil isteach ar an tairseach Esinet, cliceáil ar 'Tuairisceáin Litearthachta agus Uimhearthachta' agus ansin ar 'Iarratas CAP' sula gcuirtear isteach torthaí na dtrialacha ar an bhfoirm ar an scáileán, agus ansin '**Cuir Isteach**' a chliceáil.
2. A luaithe is a iontráiltear na scóir, ba chóir don duine a dhéanann na sonraí a iontráil logáil amach.

AN DUINE ATÁ FREAGRACH AS FAOMHADH

1. Ba chóir don duine atá freagrach as **faomhadh** a dhéanamh i do scoil, logáil isteach ansin ar an tairseach Esinet, cliceáil ar 'Tuairisceáin Litearthachta agus Uimhearthachta', agus ansin ar 'Iarratas CAP'.
2. Má tá an duine atá freagrach as faomhadh sásta gur iontráladh na scóir chearta, ba chóir dó/di cliceáil ar '**Faomh**'.
3. Tiocfaidh teachtaireacht aníos ag rá 'Go raibh maith agat. Ceadaíodh do thaifid go rathúil.'
4. Ba chóir don duine atá freagrach as faomhadh cliceáil ansin ar '**Críochnaigh**'.

Tabhair aird, le do thoil, ar na pointí seo a leanas maidir leis na tuairisceáin a uaslódáil ar an tairseach Esinet:

- Ní mór na tuairisceáin uile a chur isteach **ar líne**. **Ní** dhéanfar tuairisceáin a fhaightear tríd an bpost a phróiseáil.
- Ba chóir don duine atá **ainmnithe** i do scoil le sonraí a iontráil na tuairisceáin a chur isteach **agus** ansin ba chóir dóibh a bheith ceadaithe ag an duine **ainmnithe** atá freagrach as faomhadh.
- **Ní** thiochfaidh na tuairisceáin atá curtha isteach aníos ar an liosta faofa de na Córais Éileamh ar Líne **OLCS**. Ní mór don duine atá freagrach as faomhadh logáil isteach san iarratas agus na sonraí a cheadú.
- Ba chóir ceisteanna a chur chuig literacynumeracy1617@education.gov.ie

NÓTA TÁBHACHTACH DO SCOILEANNA SPEISIALTA:

I gcás scoileanna speisialta, más rud é go measann príomhoide na scoile go bhfuil míchumas foghlama nó coirp ag na daltaí iomchuí uile, a chuirfeadh cosc orthu na trialacha a dhéanamh, níl aon ghníomh de dhíth. **Má tá daltaí ar scoil speisialta, atá oiriúnach chun triail a chur orthu i rang 2, 4 nó 6, ní mór duit tuairisceán a iontráil ar Esinet.**

NÓTA TÁBHACHTACH DO SCOILEANNA NAÍONÁN:

Ós rud é nach bhfuil daltaí ag scoileanna naíonán i rang 2, rang a ceathair ná rang a sé, níl aon tuairisceán de dhíth. Má logálann scoil naíonán isteach ar an gcóras, ní aithneoidh an córas an scoil. Má tá aon amhras ar a leithéid de scoil, téigh i dteagmháil le do thoil le literacynumeracy1617@education.gov.ie.

2. Oideachas Speisialta

Beidh scoileanna ar an eolas go bhfuil an Roinn Oideachais agus Scileanna ag déanamh machnaimh ar athleasuithe féideartha ar an gcóras reatha maidir le Teagasc Acmhainní/Tacaíocht Foghlama a leithdháileadh ar scoileanna. Beidh an tsamhail nua le haghaidh leithdháileadh acmhainní bailí ó Mheán Fómhair, agus gheobhaidh scoileanna a leithdháileadh do 2017/18.

Is ar phróifíl oideachasúil na scoile atá leithdháiltí anois bunaithe, lena n-áirítear breathnú ar an gcéatadán daltaí a fheidhmíonn faoi thairseach ar leith maidir le torthaí trialacha caighdeánaithe.

Nuair a eisíodh suirbhé ar chomhthéacs sóisialta chuig scoileanna i 2014, cuireadh in iúl do gach bunscoil go ndearnadh na sonraí trialacha caighdeánaithe a cuireadh ar ais, nó a bhí á gcur ar ais don scoilbhliain do 2013/14 agus do na blianta ina dhiaidh sin (mar a leagtar amach in Imlitir ROS 0045/2014) a shainaithe mar an bhfoinse is fearr sonraí faoin gcuid seo de phróifíl oideachais scoile, agus go bhféadfar iad a úsáid le cur le samhail athbhreithnithe le múinteoirí Teagasc Acmhainní/Tacaíocht Foghlama a leithdháileadh ar scoileanna. Cuireadh an méid sin in iúl do gach scoil.

Leanann sé go bhféadfar sonraí trialacha caighdeánaithe a úsáid sa todhchaí chun cur le forbairt samhail athbhreithnithe maidir le múinteoirí Teagasc Acmhainní/Tacaíocht Foghlama a leithdháileadh ar scoileanna.

3. Pas Oideachais - Aistriú sonraí daltaí ó bhunscoileanna go dtí iar-bhunscoileanna

Mar a luadh in Imlitir 45/2014, d'fhorbair an Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) sraith ábhar chun tacú le tuairisciú agus aistriú sonraí ó bhunscoileanna go dtí iar-bhunscoileanna. Ba chóir Pas Oideachais, do gach dalta, a chur chuig an iar-bhunscoil chuí tar éis dheimhniú an rollaithe agus, go hidéalach, faoi dheireadh mhí an Mheithimh. Ón mbliain 2014/15, ní mór do scoileanna ábhair Pas Oideachais CNCM a úsáid chun tacú le tuairisciú agus aistriú sonraí daltaí ag deireadh rang a sé. Tá na hábhair curtha ar fáil faoin scáth-theideal 'Pas Oideachais' agus tá siad ar fáil ar www.ncca.ie/transfer.

Tá na hábhair seo a leanas sa Phas Oideachais:

- An *Teimpléad caighdeánach de Chárta Tuairisce Rang 6* atá le comhlánú ag scoileanna.
- An bhileog *Mo Phróifíl* atá le comhlánú ag daltaí i mbunscoileanna sula roinntear í lena dtuismitheoirí/caomhnóirí.
- An bhileog *Próifíl mo Pháiste* atá le comhlánú ag tuismitheoirí/caomhnóirí. Ba chóir í seo a chur leis an mbileog *Mo Phróifíl* chuig tuismitheoirí/caomhnóirí faoi dheireadh an dara seachtain i mí an Mheithimh ar a dhéanaí. Féadfaidh tuismitheoirí *Próifíl mo Pháiste* a chomhlánú más mian leo sin a dhéanamh. Ba chóir don bhunscoil *Próifíl mo Pháiste*, má dhéantar í a chomhlánú, in éineacht le bileog *Mo Phróifíl*, de chuid an dalta, agus Cárta Tuairisce Rang 6 a chur ar aghaidh chuig an iar-bhunscoil.

Is í CNCM a d'fhorbair na hábhair Pas Oideachais, tar éis tréimhse fhairsing rannpháirtíochta le páirtithe leasmhara, chun tacú leis an déchuspóir maidir le tuairisciú chuig tuismitheoirí agus sonraí daltaí a aistriú go dtí iar-bhunscoileanna a luaithe agus a dheimhnítear an rollú.

Le haghaidh tuilleadh eolais faoi riarachán an Phas Oideachais, ba chóir do scoileanna féachaint ar na Ceisteanna Coitianta ag www.ncca.ie/transfer.

4. Curaclam Teanga na Bunscoile

Tá obair ar siúl ag an ngrúpa forbartha de chuid na Comhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) don Churaclam Náisiúnta Teanga ó Rang a Trí go Rang a Sé. Leanann sé seo den fhorbairt a rinneadh ar churaclam teanga a dhírigh roimhe seo ar Naíonáin Shóisearacha go dtí Rang a Dó (Céim 1 agus 2) agus ar foilsíodh i ngeall air Curaclam Teanga na Bunscoile - Naíonáin Shóisearacha go dtí Rang a Dó i 2015. Beidh an Curaclam Teanga na Bunscoile ó Rang a Trí go Rang a Sé ag teacht de réir réasúnú, spriocanna agus fhorléargas a tugadh sa Churaclam Teanga Bunscoile 2015. Is ionann i gcónaí na codanna, na míreanna agus na heilimintí teanga, rud a thacóidh leis an gcomhleanúnachas maidir le foghlaim daltaí i mBéarla agus i nGaeilge. Cuirfidh an Curaclam Teanga na Bunscoile ó Rang a Trí go Rang a Sé síneadh leis na contanaim dul chun cinn agus leanfaidh sé den mhapáil a dhéanamh ar an dul chun cinn a dhéanfaidh gach páiste ina bhfoghlaim teanga, beag beann ar aois, rang ná inniúlachtaí. Nuair a bheifear ag leagan amach na gcloch míle do Rang a Trí go Rang a Sé, measfar mar is cuí forbairt scoileanna thar réimsí na scríbhneoireachta, na léitheoireachta agus na teanga labhartha.

- Leanfaidh an Curaclam Teanga na Bunscoile de gach foghlaimeoir a chur san áireamh, maidir lena dhearadh, leis an bhfeidhm a bhainfidh sé as téarmaíocht, agus lena chur chuige i dtaca le pleanáil, le teagasc agus measúnú le haghaidh foghlama i ngach comhthéacs foghlama: Scoileanna Gaeltachta,

Scoileanna lán-Ghaeilge, scoileanna Béarla agus scoileanna speisialta. Cuirfear foireann uirlisí tacaíochta ar fáil le tacú le múinteoirí an CTB a thuiscint agus a fheidhmiú ó Rang a Trí go Rang a Sé.

Is féidir le múinteoirí agus scoileanna leagan idirghníomhach den Churaclam Teanga na Bunscoile do naíonáin go rang a dó a aimsiú ar líne ag www.curriculumonline.ie/primary. Cuireadh cóip chrua do gach múinteoir chuig scoileanna cheana féin.

Tacaíocht do Thuismitheoirí (Curaclam Teanga na Bunscoile)

D'fhorbair an Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) dhá bhileog eolais faoi Churaclam Teanga na Bunscoile nua do thuismitheoirí:

- Bileog leathanach amháin a thugann freagraí ar phríomhcheisteanna ó thuismitheoirí faoin gcuraclam.
- Bileog dhá leathanach a thugann níos mó sonraí faoi phríomhcheisteanna ó thuismitheoirí faoin gcuraclam.

Tá na bileoga ar fáil i mBéarla agus i nGaeilge ag www.curriculumonline.ie. D'fhéadfadh an bhileog leathanach amháin a bheith níos fóintí do thuismitheoirí nach bhfuil Béarla ná Gaeilge mar phríomhtheanga acu.

Míníonn na bileoga cén fáth a bhfuil curaclam nua teanga ann agus an dóigh a bhfuil sé éagsúil leis an gcuraclam reatha don Bhéarla agus don Ghaeilge, agus cuireann siad tuismitheoirí ar an eolas faoin ról tábhachtach atá acu maidir le tacaíocht agus spreagadh a thabhairt dá bpáistí agus iad ag foghlaim teanga sa bhaile. Sa bhreis ar na bileoga, áirítear roinn dar teideal **Ábhar Tacaíochta** sa Churaclam Teanga nua ar líne. Cé go mbaineann cuid mhór de seo leis an obair sa seomra ranga, d'fhéadfadh sé go mbeadh cuid de ina chúnaimh ag tuismitheoirí agus iad ag tabhairt tacaíochta dá bpáistí sa bhaile. Cuimsíonn an t-ábhar a lán comhairle, grianghraif agus físeáin faoi pháistí ag foghlaim cén chaoi labhairt, léamh agus scríobh. Le himeacht ama, cuirfear tuilleadh ábhair ar an suíomh gréasáin faoin dóigh ar féidir le tuismitheoirí tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt teanga agus litearthachta a bpáistí trí chomhráite agus trí ghníomhaíochtaí agus gnáthaimh choitianta.

Mar chuid den obair agaibh le Curaclam Teanga na Bunscoile nua, d'fhéadfadh sé gur mhaith le do scoil cuid de na hábhair seo a roinnt le tuismitheoirí agus/nó aird a dhíriú orthu ar shuíomh gréasáin CNCM ag www.curriculumonline.ie.

Mar chuid de straitéis na Roinne chun feabhas a chur ar scoileanna litearthachta agus uimhearthachta páistí, d'fhorbair an Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh an suíomh gréasáin www.helpmykidlearn.ie. Tugann seo roinnt moltaí le haghaidh gníomhaíochtaí taitneamhacha a bhféadfadh tuismitheoirí agus a bpáistí dul ina mbun. Tá eolas ar fáil do thuismitheoirí faoi áiseanna chun tacú le litearthacht agus uimhearthacht i nGaeilge ó COGG, www.cogg.ie.

Lena chois sin, tá póstaer bolscaireachta agus leabharmhairc ar a bhfuil eolas faoin suíomh *Help My Kid Learn*, agus faoi conas is féidir le tuismitheoirí tacú le foghlaim a bpáistí i rith an tsamhraidh. Más mian leat pacáiste saor in aisce a fháil do do scoil, téigh i dteagmháil le mmurray@nala.ie.

Molaimid do scoileanna na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- nasc ó shuíomh gréasáin na scoile a chur chuig www.helpmykidlearn.ie (tá sé seo déanta ag cuid mhór díbh cheana féin) agus chuig www.cogg.ie go speisialta i scoileanna Gaeltachta agus i nGaelscoileanna.
- na suíomhanna gréasáin a lua le tuismitheoirí nuair a thagann siad ar cuairt ar an scoil i mí na Bealtaine/an Mheithimh.
- iad a mholadh do thuismitheoirí mar fhoinse moltaí le haghaidh gníomhaíochtaí taitneamhacha a d'fhéadfadh tuismitheoirí agus daltaí dul ina mbun.
- an fhoireann a spreagadh chun rochtain a dhéanamh ar na suíomhanna gréasáin agus iad a lua le tuismitheoirí ag cruinnithe idir tuismitheoirí agus scoileanna.

5. Tacaíocht na Leabharlann Poiblí do Scoileanna

Cuspóir de straitéis leabharlainne poiblí 2013-17 *Deiseanna do Chách* is ea bunú cur chuige comhoibríoch le tacaíocht oideachais agus ábhair léitheoireachta mar chaitheamh aimsire a sholáthar idir scoileanna agus leabharlanna poiblí. Sainaitníodh agus comhaontaíodh go náisiúnta roinnt seirbhísí caighdeánacha a chuirfidh leabharlanna ar fáil do bhunscoileanna. Tugtar achoimre thíos ar na seirbhísí seo.

Tá ballraíocht na leabharlainne poiblí saor in aisce agus soláthraíonn siad rochtain ar réimse leathan acmhainní agus gníomhaíochtaí a bhfuil mar aidhm acu tacaíocht a thabhairt do bhunscoileanna agus scoileanna litearthachta, uimhearthachta, cruthaitheachta agus cumarsáide na bpáistí á bhforbairt. Ag tógáil ar chomhpháirtíochtaí atá ann cheana féin idir scoileanna agus leabharlanna, d'fhéadfadh tairbhí móra a bheith ann do leabharlanna poiblí agus bunscoileanna.

Aimsíodh ceantar bunscoile do gach brainse leabharlainne. Tá an t-eolas seo ar fáil ar shuíomh gréasáin na leabharlann poiblí ag www.librariesireland.ie/services-to-schools.

Cuirfidh gach brainse leabharlainne comhpháirtíochta na seirbhísí a bhfuil achoimre orthu thíos ar fáil, agus rachaidh siad i gcomhairle le gach bunscoil le linn na scoilbhliana. I gcás scoileanna áirithe, beidh roinnt de na seirbhísí á gcur ar fáil ag an leabharlann taistil, veain leabharlainne na scoile nó trí cheanncheathrú na leabharlainne, a shocrófar de rogha áitiúil. Faoin gcur chuige comhoibríoch, rachaidh gach seirbhís leabharlainne i dteagmháil le príomhoide na scoile cúpla uair sa bhliain. Déanfaidh an teagmháil seo eolas a chur ar fáil maidir leis na seirbhísí leabharlainne agus na hacmhainní atá ar fáil do gach scoil.

I measc réimse na seirbhísí leabharlainne a chuirtear ar fáil do bhunscoileanna tá na cinn seo a leanas:

- Cuairteanna ranga ó bhunscoileanna, a eagraítear go háitiúil roimhré, a éascú

- Cárta tiomnaithe don múinteoir a chur ar fáil, arna iarraidh, do gach múinteoir i ngach mbunscoil ionas go mbeidh gach múinteoir in ann earraí a fháil ar iasacht dá rang
- Cur i láthair a dhéanamh maidir leis na seirbhísí leabharlainne do gach scoil, de réir iarratais ón scoil, ag tráth atá comhaontaithe leis an bpríomhoide, nó mar chuid den oiliúint inseirbhíse. D'fhéadfaí an cur i láthair a éascú sa scoil agus d'fhéadfaí é a sholáthar do mhúinteoirí, daltaí agus/nó tuismitheoirí. D'fhéadfadh scoileanna teacht le chéile i ngrúpa don chur i láthair seo, más mian leo.
- Na nithe seo a chur ar fáil:
 - Ábhair thacaíochta curaclaim agus léitheoireachta
 - Acmhainní foghlama ar líne, lena n-áirítear níos mó ná 300 nuachtán, bailiúcháin chuimsitheacha ríomhleabhar agus ríomh-chlosleabhar, níos mó ná 500 cúrsa foghlama ar líne, agus 80 cúrsa teanga
- Acmhainní agus ábhair thagartha chun tacú le tionscadail scoile
- Spás léitheoireachta a chur ar fáil do pháistí agus rochtain ar acmhainní leictreonacha i ngach seirbhís leabharlainne chomhpháirtíochta
- Acmhainní tagartha agus cúnaimh taighde a chur ar fáil do dhaltáí agus do mhúinteoirí d'obair na dtionscadal scoile
- Eolas a chur ar fáil do thuismitheoirí maidir leis an réimse acmhainní leabharlainne agus na gníomhaíochtaí atá ar fáil chun tacú le forbairt scileanna litearthachta agus uimhearthachta na bpáistí
- Clár agus tionscnaimh leabharlainne a chur ar fáil go leanúanch i rith na bliana, lena n-áirítear an tionscnamh nua Scéalaíocht an Earraigh agus an clár léitheoireachta Réalta Samhraidh, chun tacú le forbairt leanúnach scileanna litearthachta agus uimhearthachta na bpáistí (www.librariesireland.ie). Beidh an tionscnamh Scéalaíocht an Earraigh ar siúl ar feadh mhí Aibreáin gach bliain agus beidh an clár léitheoireachta Réaltaí Samhraidh ann ar feadh an tsamhraidh agus is clár léitheoireachta taitneamhach é atá oscailte do gach páiste a chláraíonn air ina leabharlann áitiúil.
- Rochtain a chur ar fáil ar réimse leathan d'ábhar stairiúil maidir leis an gceantar áitiúil, léarscáileanna, grianghraif, cáipeisí agus eolas san áireamh mar aon le bailiúcháin a bhaineann le 1916 agus cuimhneacháin ina dhiaidh sin.

6. An Straitéis Litearthachta agus Uimhearthachta 2011-2020: Athbhreithniú Eatramhach ar an Straitéis agus Cuspóirí Nua

San fhoilseachán i mí Eanáir 2015 de thorthaí dearfacha na Measúnuithe Náisiúnta ar an Léitheoireacht i mBéarla agus ar an Matamaitic, léirítear gur comhlíonadh na spriocanna ag an leibhéal bunscoile a leagadh amach sa Straitéis Litearthachta agus Uimhearthachta a foilsíodh i 2011.

Ar an 14ú Márta 2017, sheol an tAire an Tuairisc ar Athbhreithniú Eatramhach ar an Straitéis Litearthachta agus Uimhearthachta, a bhfuil spriocanna nua uasdátaithe ann. Tá nóta eolais do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna faoi iamh leis an imlitir seo.

7. Comhairliúchán: Struchtúr agus Am sa Churaclam Bunscoile

Tá moltaí foilsithe ag an CNCM i dtaca le struchtúr agus am i gcuraclam na bunscoile. Tá na moltaí ar fáil ag www.ncca.ie/timeandstructure. Is é an comhairliúchán seo an chéad uair le beagnach fiche bliain, a bhí deis acu siúd a oibríonn sa bhunoideachas machnamh a dhéanamh ar struchtúr an churaclaim, cad é ba chóir a bheith san áireamh ann, agus conas ba chóir am a leithdháileadh taobh istigh de.

Beidh an taighde náisiúnta agus idirnáisiúnta is déanaí, athbhreithnithe agus measúnuithe curaclaim, agus obair le hionaid agus le scoileanna san áireamh sna moltaí seo a bhfuil de rún acu tús a chur le plé faoi athfhorbairt a dhéanamh ar churaclam na bunscoile. Féachann an chéad chuid de na moltaí ar struchtúr an churaclaim. Áirítear leis seo an fhéidearthacht go laghdófar tábhacht na n-ábhar go luath sa bhunscoil agus go ndéanfar nasc níos láidre leis an méid a dhéanann agus a fhoghlaimíonn páistí sa réamhscoil. Déanann an dara cuid de na moltaí machnamh ar bhealach difriúil le smaoineamh faoi am, agus úsáid a bhaint as, i rith an lae sa scoil. Tá na moltaí seo dírithe ar thuilleadh solúbthachta a chur ar fáil do scoileanna agus iad ag cinneadh conas dícheall úsáide a bhaint as am chun tacú le foghlaim páistí.

Tosaíodh an comhairliúchán i mí Eanáir agus leanfar de go deireadh na Bealtaine 2017. Foilseofar tuairisc faoin gcomhairliúchán san fhómhar ag www.ncca.ie/timeandstructure. Úsáidfidh CNCM na torthaí le forléargas a dhreachtú ar churaclam bunscoile athfhorbartha a mbeidh comhairliúchán breise dírithe air i 2018. Féach suíomh gréasáin CNCM más mian leat páirt a ghlacadh sa chomhairliúchán.

8. Curaclam na Matamaitice

Mar chuid de Litearthacht agus Uimhearthacht don Fhoghlaim agus don Saol: An Straitéis Náisiúnta le Feabhas a chur ar Litearthacht agus Uimhearthacht i measc Paistí agus Daoine Óga 2011-2020, tá CNCM ag obair ar churaclam na matamaitice a athfhorbairt do bhunscoileanna. Tarraingíonn an saothar seo ar Thuairiscí Taighde 17 (Dunphy, Dooley, Shiel et al) agus 18 (Dooley, Dunphy, Shiel et al), iniúchadh ar bheartas curaclaim na matamaitice i ndlínsí eile, athbhreithnithe agus measúnuithe curaclaim, agus measúnachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta. Tugann cáipéis chúlra a choimre ar theachtaireachtaí tábhachtacha ó gach ceann díobh seo agus leagann amach impleachtaí do churaclam nua matamaitice. Is féidir na foilseacháin a fháil ar shuíomh gréasáin CNCM ag:

http://www.ncca.ie/en/Curriculum_and_Assessment/Early_Childhood_and_Primary_Education/Primary-Education/Primary_Developments/Maths/Review-and-Research/Review-and-Research.html

Díríonn an obair ar churaclam na matamaitice ar naíonáin shóisearacha go dtí rang a dó, agus tá sé i gceist go gcríochnófar í i bhfómhar na bliana 2018.

9. Beartas um Oideachas Gaeltachta 2017-2022 - Ceantair Ghaeltachta

Ar shála athbhreithniú cuimsitheach ar sholáthar an oideachais sa Ghaeltacht sheol an Roinn Oideachais agus Scileanna an [Beartas um Oideachas Gaeltachta 2017-2022](#) (an Beartas) i nDeireadh Fómhair 2016.

Is coimhlint lárnaigh é bailchríochnú agus foilsiú an Bheartais taobh istigh de [Plean Gnímh don Oideachas 2016-2019](#) na Roinne. Mír chroílárnaigh é freisin foilsiú agus feidhmiú an Bheartais, ar bhonn céimnitheach ag brath ar acmhainní, de chuid [Straitéis Fiche Bliain don Ghaeilge 2010-2030](#) an Rialtais.

Is é forchuspóir an Bheartais a chinntiú go bhfuil oideachas ar ardcháilíocht trí mheán na Gaeilge ar fáil i scoileanna Gaeltachta agus ar an dóigh seo tacú le húsáid na Gaeilge i bpobail Ghaeltachta. Go sainiúil, tá d'aidhm ag an mBeartas a chinntiú go n-úsáidfidh líon leordhóthanach scoileanna agus ionad an Ghaeilge mar theanga chumarsáide agus theagaisc do gach réimse den fhoghlaim (seachas Béarla agus teangacha eile), i ngach ceann de na Ceantair Pleanála Teanga taobh istigh den Ghaeltacht (mar atá leagtha amach san Acht Gaeltachta, 2012).

Gné thábhachtach de chuid an Bheartais, a bhaineann le scoileanna, is ea Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta a bhainistiú agus a fheidhmiú. Faoin Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta, iarrfar ar scoileanna i gceantair pleanála teanga stádas a lorg mar Scoileanna Gaeltachta de réir sainchritéir teangabhunaithe a dhíríonn ar an soláthar oideachais trí mheán na Gaeilge sa Ghaeltacht. Cuireadh na himlitreacha 0033/2017 do bhunscoileanna agus 0034/2017 d'iarbhunscoileanna, a leagann amach mionsonraí na Scéime Aitheantais Scoileanna Gaeltachta, chuig scoileanna i gceantair pleanála teanga Gaeltachta.

Is féidir le Scoileanna dul i gcomhairle leis an Aonad Oideachais Gaeltachta ag aog@education.gov.ie, le haghaidh eolais agus nuashonruithe i dtaca leis an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta a fheidhmiú.

10. Éire Fholláin

Cuirtear i gcuimhne do scoileanna an tábhacht atá le haclaíocht agus le bia folláin. Aibhsíonn Imlitir 034/2016 do scoileanna cé na dualgais atá orthu sa réimse seo agus molann beartais is féidir a ghlacadh nó a fheabhsú leis an bheatha fholláin a chur chun cinn i measc daltaí.

11. Éire Ildánach

Sheol an Taoiseach, Enda Kenny T.D. an clár Éire Ildánach i mí na Nollag 2016.

Is clár é Éire ildánach atá bunaithe ar chultúr, deartha leis an bhfolláine aonair, pobail agus náisiúnta a chur chun cinn agus is é an príomhghléas feidhmithe é do na tosaíochtaí a aithníodh in Cultúr 2025/Éire Ildánach.

Tá cúig shraith sa chlár cúig bliana (2017-2022). Páirtí barrthábhachtach a bheidh sa Roinn Oideachais agus Scileanna agus sraith a haon á feidhmiú: Cumas Cruthaitheach gach Páiste a Scaoileadh. Bunchuspóir de chuid na sraithe sin is ea go mbeidh teacht ag gach páiste in Éirinn ar theagasc agus ar rannpháirtíocht san ealaín, sa cheol, sa drámaíocht agus sa chódú.

Seolfar 'Páistí Cruthaitheacha', an plean don chéad sraith, i Meán Fómhair 2017.

Leagfaidh an plean amach tionscnaimh thábhachtacha a thabharfar isteach le ligean do phobail scoileanna páirt a ghlacadh i gclár Éire Ildánach. Beidh an Chairt don Ealaín san Oideachas ina cuid lárnach den plean seo. Lena chois sin, faoin bplean, cuirfear an cúrsa FGL 'Páirtíocht Múinteoir/Ealaíontóir mar shamhail FGL le tacú leis an Oideachas sna hEalaíona' ar fáil i samhradh 2017.

Eamonn Moran
Príomh-Oifigeach
Rannóg Pholasáí Curaclaim agus Measúnachta
Bealtaine 2017